

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งนายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ
ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้มีหนังสือ ที่
อว ๐๒๒๓.๖/๖๑๘๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า
โดยที่มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้มี
สภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งประกอบด้วย

- (๑) นายกสภาสถาบัน ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ
 - (๒) อธิการบดี เป็นกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่ง
 - (๓) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสี่คน
ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ ทั้งนี้ ให้มีคณาจารย์ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน
 - (๔) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีเลือกจาก
บัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการเห็นชอบ
- โดยความในวรรคสองของมาตราดังกล่าวบัญญัติให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายกสภาสถาบัน
ตาม (๑) และกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) และ (๔)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดยสำนักประสาน
และส่งเสริมกิจการอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบงานการดำเนินการแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน ได้ตรวจสอบข้อมูลการเสนอแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ทั้ง ๗๒ แห่ง พบว่า ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้ง
เป็นนายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกเป็นกรณีต่าง ๆ ได้ ดังนี้

๑. กรณีการแต่งตั้งนายกสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๑) พบว่า ผู้รับใบอนุญาต
เสนอตนเองเป็นนายกสภาสถาบัน จำนวน ๒ แห่ง เสนอกรรมการบริษัท กรรมการมูลนิธิ
หรือกรรมการสมาคม ซึ่งเป็นกรรมการทั้งที่มีอำนาจและไม่มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทของนิติบุคคล
ผู้รับใบอนุญาต จำนวน ๑๐ แห่ง

๒. กรณีการแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) พบว่า
ผู้รับใบอนุญาตเสนอตนเองเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๑ แห่ง เสนอกรรมการบริษัท
กรรมการมูลนิธิ หรือกรรมการสมาคมซึ่งเป็นกรรมการทั้งที่มีอำนาจและไม่มีอำนาจลงชื่อผูกพัน
บริษัทของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาตจำนวน ๓๒ แห่ง เสนอผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งนั้น เช่น รองอธิการบดี คณบดี หรือผู้อำนวยการ จำนวน ๒๔ แห่ง และเสนอชื่ออธิการบดี
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งอื่น จำนวน ๓ แห่ง เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบัน
ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) และการเสนอแต่งตั้งอาจารย์ประจำที่มีตำแหน่งทางการบริหาร

ของสถาบัน เช่น คณบดี รองอธิการบดี หรือหัวหน้าสาขาวิชา ในสัดส่วนคณาจารย์ประจำจำนวน ๒๘ แห่ง

๓. ตรวจพบกรณีนายกสภาสถาบันตาย และสภาสถาบันให้อุปนายกสภาสถาบันทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมเป็นเวลาสองปีที่ผ่านมา โดยผู้รับใบอนุญาตไม่ได้แจ้งการตาย ซึ่งเป็นการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้รัฐมนตรีทราบ

๔. กรณีการแต่งตั้งอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า สภาสถาบันได้แต่งตั้งผู้รับใบอนุญาต กรรมการบริษัทของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารบริษัท หรือสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นอธิการบดี

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ จึงขอหารือต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

๑. มาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ บัญญัติให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือ (๔) ได้ แต่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง กล่าวคือ กรรมการสภาสถาบันต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและต้องไม่เป็นผู้นับถือศาสนาอื่นหรือประกอบอาชีพที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ จะดำเนินการแต่งตั้งผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือบุคคลซึ่งเป็นกรรมการของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาต ให้เป็นนายกสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๑) ตามที่ผู้รับใบอนุญาตเสนอ ได้หรือไม่

๒. มาตรา ๒๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ บัญญัติให้ผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสี่คน ทั้งนี้ ให้มีคณาจารย์ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน นั้น ผู้รับใบอนุญาตจะเสนอให้แต่งตั้งผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งนั้น หรือเสนออธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งอื่น เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) ได้หรือไม่ และจะเสนอแต่งตั้งอาจารย์ประจำที่มีตำแหน่งทางการบริหารของสถาบัน เช่น คณบดี รองอธิการบดี หรือหัวหน้าสาขาวิชา ในสัดส่วนคณาจารย์ประจำ ได้หรือไม่

๓. กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเสนอแต่งตั้งนายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเสนอให้แต่งตั้งสลับตำแหน่งกัน นายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวต้องลาออกจากตำแหน่งเดิมก่อนการแต่งตั้งในตำแหน่งใหม่ ใช่หรือไม่ หรือกรณีจะเสนอแต่งตั้งอธิการบดีไปเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ อธิการบดีต้องลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีก่อนการแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือไม่

๔. มาตรา ๓๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ บัญญัติให้นายกสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย และมาตรา ๓๒ วรรคสอง บัญญัติให้ในกรณีที่นายกสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ เป็นนายกสภาสถาบันแทนได้ ซึ่งกรณีนายกสภาสถาบันตาย และสภาสถาบันให้อุปนายกสภาสถาบันทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมเป็นเวลาสองปีที่ผ่านมา โดยผู้รับใบอนุญาตไม่ได้แจ้งการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้รัฐมนตรีทราบนั้น เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่ และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ควรดำเนินการอย่างไร

๕. มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ บัญญัติว่า เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งอธิการบดี ซึ่งมาตรา ๔๐ บัญญัติให้สภาสถาบันแต่งตั้งอธิการบดีจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๔๑ และคำวินิจฉัยเพื่อการปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๙/๒๕๕๙ เรื่อง การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ข้อ ๓ กำหนดว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันอุดมศึกษาจะสามารถ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ หรือในทางกลับกัน ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอธิการบดีหรือผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จะสามารถได้รับแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่นได้หรือไม่นั้น เห็นว่า แม้ตามข้อ ๓ แห่งคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฯ จะไม่ได้กำหนดครอบคลุมถึงประเด็นดังกล่าวด้วย แต่เนื่องจากผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะตำแหน่งอธิการบดีถือเป็นตำแหน่งบริหารสูงสุด ของสถาบันอุดมศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติหน้าที่นั้นอย่างเต็มความสามารถ และเต็มเวลา ฉะนั้น การแต่งตั้งให้อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งไปดำรงตำแหน่ง นายกสภาสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่น หรือในทางกลับกันการแต่งตั้งให้นายกสภาสถาบันอุดมศึกษา แห่งหนึ่งไปดำรงตำแหน่งอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่นในช่วงเวลาเดียวกัน ย่อมมีผลทำให้ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอธิการบดีได้เต็มเวลา ซึ่งขัดต่อหลักการ ดำรงตำแหน่งบริหารสูงสุดขององค์กร จึงทำไม่ได้ จึงขอหารือว่า การที่สภาสถาบันแต่งตั้ง ผู้รับใบอนุญาต กรรมการบริหารของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารธุรกิจอื่น ๆ เช่น ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ให้เป็นอธิการบดี เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือกรรมการของนิติบุคคล ผู้รับใบอนุญาตจะสามารถได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๒๘^๑ (๑)

^๑มาตรา ๒๘ ให้มีสภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งประกอบด้วย

(๑) นายกสภาสถาบัน ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ

(๒) อธิการบดี เป็นกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ ทั้งนี้ให้มีคณาจารย์ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน

(๔) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีเลือกจากบัญชีรายชื่อ ผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการเห็นชอบ

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายกสภาสถาบันตาม (๑) และกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓)

และ (๔)

(มีต่อหน้าถัดไป)

แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้สภาสถาบันประกอบด้วย นายกสภาสถาบันซึ่งได้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ ประกอบกับมาตรา ๓๐^๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสภาสถาบันไว้ว่า กรรมการสภาสถาบันต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและต้องไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี โดยไม่ปรากฏบทบัญญัติอื่นที่มีลักษณะเป็นการบัญญัติคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ซึ่งจะเป็นนายกสภาสถาบันไว้อีก รวมทั้งไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือกรรมการของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาตเป็นนายกสภาสถาบัน ดังนั้น ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือกรรมการของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาตจึงสามารถได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันได้หากมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง สำหรับความในมาตรา ๓๐ วรรคสาม ที่บัญญัติให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือ (๔) ได้ แต่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองนั้น เห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติรองรับให้ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาสามารถได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิได้ มิได้หมายความว่า การบัญญัติเช่นนี้จะมีผลเป็นการห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกสภาสถาบันแต่อย่างใด

ประเด็นที่สอง ผู้รับใบอนุญาตจะสามารถเสนอชื่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งนั้น หรือผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งอื่น เพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้หรือไม่ และจะสามารถเสนอชื่อคณาจารย์ประจำซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถาบัน เพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) ในสัดส่วนคณาจารย์ประจำ ได้หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้บัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสภาสถาบันไว้ว่า กรรมการสภาสถาบันต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและต้องไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี โดยไม่ปรากฏบทบัญญัติอื่นที่มีลักษณะเป็นการบัญญัติคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ซึ่งจะเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิไว้อีก ประกอบกับมาตรา ๒๘ (๓)^๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติให้สภาสถาบันประกอบด้วยกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสี่คน

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

ให้สภาสถาบันเลือกกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภาสถาบันเพื่อทำหน้าที่แทนนายกสภาสถาบัน เมื่อนายกสภาสถาบันไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบัน

ให้สภาสถาบันแต่งตั้งผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคนหนึ่งเป็นเลขานุการโดยคำแนะนำของอธิการบดี

^๒มาตรา ๓๐ กรรมการสภาสถาบันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย

กรรมการสภาสถาบันต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและต้องไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือ (๔) ได้ แต่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ ทั้งนี้ ให้มีคณาจารย์ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน โดยมีได้มีการบัญญัติให้ผู้รับใบอนุญาตจะต้องเสนอชื่อกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคลภายนอกสถาบันหรือจากบุคคลภายในสถาบันแต่อย่างใด ผู้รับใบอนุญาตจึงสามารถเสนอชื่อผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งนั้น หรือผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งอื่น ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง^๔ เพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓)^๕ ได้ สำหรับกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนของคณาจารย์ประจำนั้น มาตรา ๒๘ (๓) มิได้บัญญัติให้ผู้รับใบอนุญาตจะต้องเสนอชื่อคณาจารย์ประจำจากผู้ซึ่งไม่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถาบันแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้รับใบอนุญาตจึงสามารถเสนอชื่อคณาจารย์ประจำซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถาบันเพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) ในสัดส่วนของคณาจารย์ประจำได้เช่นกัน

ประเด็นที่สาม กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อนายกสภาสถาบันให้เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือเสนอชื่อกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) ให้เป็นนายกสภาสถาบัน นายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวจะต้องลาออกจากตำแหน่งเดิมก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่หรือไม่ และกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่ออธิการบดีให้เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) อธิการบดีต้องลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีก่อนที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิหรือไม่ เห็นว่า ในกรณีที่นายกสภาสถาบันได้รับการเสนอชื่อให้เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือในกรณีที่กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการเสนอชื่อให้เป็นนายกสภาสถาบัน หรือในกรณีที่อธิการบดีซึ่งเป็นกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่งอยู่แล้วได้รับการเสนอชื่อให้เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) นั้น หากรัฐมนตรีได้แต่งตั้งตามที่ผู้รับใบอนุญาตเสนอโดยที่บุคคลดังกล่าวยังไม่พ้นจากตำแหน่งเดิม ย่อมส่งผลให้เกิดกรณีที่บุคคลคนหนึ่งดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหลายตำแหน่งในคณะกรรมการชุดเดียวกัน อันจะเป็นการไม่ชอบด้วยวัตถุประสงค์ของการดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งในเรื่องนี้ เห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ จะมีได้มีบทบัญญัติที่ห้ามบุคคลดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสภาสถาบันพร้อมกันสองตำแหน่ง แต่เพื่อประโยชน์ในการทำหน้าที่ของกรรมการสภาสถาบันแต่ละประเภทที่จะได้ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลาย บุคคลคนหนึ่งจึงไม่อาจทำหน้าที่เป็นกรรมการหลายตำแหน่งในคณะกรรมการชุดเดียวกัน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบัน หรือกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีได้รับการเสนอชื่อให้เป็นกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓)

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

บุคคลดังกล่าวจึงจะต้องพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เดิมในสภาสถาบันชุดนั้นเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่

ประเด็นที่สี่ การที่สภาสถาบันให้อุปนายกสภาสถาบันทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมเป็นเวลาสองปีเนื่องจากนายกสภาสถาบันได้พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ โดยที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ได้แจ้งการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้รัฐมนตรีทราบ เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่ และสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ควรดำเนินการในกรณีเช่นนี้อย่างไร เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของนายกสภาสถาบันตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติให้ผู้ใดมีหน้าที่ในการแจ้งเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของนายกสภาสถาบันไว้ ซึ่งมีความแตกต่างจากกรณีที่อธิการบดีพ้นจากตำแหน่งซึ่งมาตรา ๔๔^๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้กล่าวว่า บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของสภาสถาบันในการแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง แต่โดยที่มาตรา ๓๒ วรรคสอง^๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ ได้บัญญัติให้ในกรณีที่นายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ เป็นนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันแทนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๘ โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน จึงเห็นว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะให้มีการแต่งตั้งนายกสภาสถาบันคนใหม่ในกรณีที่นายกสภาสถาบันคนเดิมได้พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ซึ่งการที่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งนายกสภาสถาบันคนใหม่ได้นั้น จะต้องได้รับทราบข้อเท็จจริงเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของนายกสภาสถาบันและได้รับการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันจากผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๘ (๑)^๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ เสียก่อน ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะมีการวางหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ในการแจ้งเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของนายกสภาสถาบัน รวมถึงกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๘ (๓) และ (๔)^๙ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ทราบโดยไม่ชักช้า เพื่อที่จะได้ดำเนินการเสนอชื่อนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิให้รัฐมนตรีแต่งตั้งตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ต่อไป ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ ในการวางหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้

^๖มาตรา ๔๔ เมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้สภาสถาบันแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

^๗มาตรา ๓๒

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่นายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา ๒๘ (๓) หรือ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ เป็นนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๘ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๐}มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(มีต่อหน้าถัดไป)

ประเด็นที่ห้า การที่สภาสถาบันแต่งตั้งให้ผู้รับใบอนุญาต กรรมการของนิติบุคคล ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารธุรกิจอื่น ๆ เช่น ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นอธิการบดี เป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๔๐^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้สภาสถาบันแต่งตั้งอธิการบดี จากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑ ซึ่งมาตรา ๔๑^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว ได้มีการบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของอธิการบดีไว้ โดยไม่ปรากฏว่ามีการห้ามมิให้ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีจะต้องไม่เป็นผู้รับใบอนุญาตหรือไม่เป็นผู้บริหารในองค์กรอื่น ๆ แต่อย่างใด ดังนั้น สภาสถาบันจึงสามารถแต่งตั้งผู้รับใบอนุญาต กรรมการของนิติบุคคลผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารธุรกิจอื่น ๆ ตามที่หาหรือมา เป็นอธิการบดีได้ อย่างไรก็ตาม อธิการบดี ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานสูงสุดในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สมควรจะต้องเป็นผู้ซึ่งมีความทุ่มเทและมีเวลาให้กับการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ สภาสถาบัน

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๐)

(๑) ให้ความเห็นชอบในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ให้ได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการ

(๒) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๓) รับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามมาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงกำหนด

(๔) ออกระเบียบและข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อประโยชน์ สาธารณะหรือเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิของบุคคลทั่วไป ในการนี้จะระบุชื่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้วยก็ได้

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ ของคณะกรรมการ

^{๑๑}มาตรา ๔๐ ให้สภาสถาบันแต่งตั้งอธิการบดีจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๔๑ และแจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบภายใน สิบห้าวันนับแต่วันแต่งตั้ง

^{๑๒}มาตรา ๔๑ อธิการบดีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการสอนหรือ การบริหารสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จการศึกษา ชั้นปริญญาโทหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการสอนหรือการบริหารสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาเอกหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการสอน หรือการบริหารสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(๒) ไม่เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๔) ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) ไม่เคยถูกออกจากการบริหารราชการเพราะมีความผิด เว้นแต่รัฐมนตรีเห็นว่าความผิดนั้น ไม่ขัดต่อการเป็นอธิการบดี

(๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำ โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ซึ่งมีหน้าที่ในการแต่งตั้งอธิการบดีตามมาตรา ๓๔ (๑๕)^{๑๓} และมาตรา ๔๐^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว จึงสมควรจะต้องพิจารณาแต่งตั้งผู้ซึ่งมีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้มา
ดำรงตำแหน่งอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

^{๑๓}มาตรา ๓๔ สภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไป
ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๕) แต่งตั้งและถอดถอนอธิการบดี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ และถอดถอนคณาจารย์ประจำ
ตามมาตรา ๙๗

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น